

Felkészülés az ünnepre.

Buddha tanítása: A DHARMA

Buddha volt az egyetlen olyan vallásalapító, aki nem igényelte, hogy másvalakinek tartsák, mint embernek. Tökéletesedését, eredményeit, bölcsességét emberi törekvésnek és az emberi intelligenciának tulajdonította. Tanítása szerint az ember a legmagasabb rendű lény; önmaga ura, aki sorsát maga irányítja. Csak ember válhat buddhává. Mindenki megvan erre a lehetőség. Csak a tulajdon fáradhatatlan igyekezetétől függ, hogy ezt elérje.

Buddha első tanítványának öt aszkétát választott, akik még korábban csatlakoztak hozzá, de annak idején, mikor a szigorú önsanyargatást abbahagyta, elhagyták őt. A benáreszi hithirdetés hatására később újra Buddha szerzeteshíveivé, tanítványaivá lettek. Buddha azzal, hogy megismertette az öt aszkétával tanainak alapjait, elindította a "Tan kerekét".

Buddha a benáreszi prédikációban kifejtette, hogy sem az érzéki élvezetek hajhászása, sem pedig a túlzásba vitt önsanyargatás nem vezet az üdvösséghez, hanem a világról való mértéktartó "lemondás középútja". Ennek előfeltétele azonban a szenvedésről, a szenvedés keletkezéséről, a szenvedés megszüntetéséről és a szenvedés megszüntetéséhez vezető útról való "négy nemes igazság" ismerete. Ez utóbbi Buddha tanainak alapja.

Minden élőlény akadályba ütközik önnön kibontakozásában, ezt szenvedésnek érzi. Az élet szenvedés. A születés, az öregség, a betegség, a halál, a szeretett lényektől való elszakítottság, a nem szeretett lényekkel való összezártság, sőt az el nem ért cél, a ki nem elégített vágy is szenvedély. Ez a "**szenvedés igazsága**".

Ennek a szenvedésnek oka az erős vágy: a kívántat megtartani, a nem-kívántnak elutasítani akarása. A szenvedés a vágyakozásból, az élvhajhászból, de az alkotásvágyból és a hatalomvágyból is fakad, jöllehet minden változásban van, és semmi sem tartós ezen a világon.

Ez a "**szenvedés okának igazsága**"

Meg kell szüntetni ezt az olthatatlan szomjúságot és vágyakozást, le kell mondani a földi hiábavalóságokról - ez az út vezet a szenvedés megszüntetéséhez. Ez a "**szenvedés megszüntetésének igazsága**".

Ahhoz, hogy ezt elérjük Buddha mutatott egy utat, "nemes nyolcrétű ösvényt", amely helyes belátáson, helyes elhatározáson, helyes beszéden, helyes

cselekedeten, helyes életmódon, helyes elmélkedésen és helyes elmélyedésen át vezet. Ez az az út, amely elvezet a szenvedés megszüntetéséhez, a nyugalomhoz, a megismeréshez és megvilágosodáshoz, a nirvánához. Csak ebben van menekvés a szenvedésektől és az egymást követő újjászületésektől.

Buddha "**nemes középút**"-nak nevezte ezt az üdvömszerét, mivel egyaránt kerüli a tobzódást és a haszontalan aszkézist. Arra a kérdésre, hogy miért jött létre a lét szomjúhozása, amely a szenvedések végtelen láncolatához vezet, Buddha és a későbbi korok buddhista gondolkodói az alábbiakban adtak választ:

Az ember előző létformáinak cselekedetei (karma) meghatározzák az adott létformát, vagyis az emberi törekvéseket is. Az emberi tudás elemei már előző létformájából erednek. Csak a gondolkodáshoz szükséges alapfeltételeket hozza magával, és érzékszerveit, amelyek révén a valóságot érzékeli. Ez az érzet a lét szomjazásához vezet, ebből következik a léthez való ragaszkodás. Ez az alapja a születés - betegség - fájdalom - öregség - halál - szenvedés láncolatnak. Ennek felismerésével és megfelelő életvitellel az egyén útja elvezet a felszabadulásig, azaz a vágytalanság olyan állapotába (nirvána), amely megszakítja a létkörforgás (szamszára) kényszerét.

A buddhizmuson kívül minden más vallás alapja a hit. A buddhizmusban ezzel szemben a meglátáson, a megértésen és a tudáson van a hangsúly. Tehát mindenkor a felismerés és a belátás a lényeges, nem pedig a hit. Buddha arra szólítja fel az embereket, hogy "jöjjenek és lássanak", nem pedig arra, hogy higgyenek.

A buddhista nem hisz a sorsban, sem teremtő Istenben, aki életét befolyásolná. Arról van meggyőződve, hogy minden szándékos cselekvése gondolatban, szavakban és tettekben visszahat önmagára és jellemének alakulására.

Buddha az embert a teljes önfelelőség állapotába helyezte.

Buddha követőjének harmóniában kell lennie önmagával és környezetével. Ezért a buddhista naponként öt erkölcsi gyakorlatot vállal magára. Úgy él, hogy ne sértsen meg másokat. Nem veszi el azt, amit nem adnak oda neki. Erkölcsös, tiszta életet él. Nem hazudik, és durva szavakat nem használ. Nem részegíti le magát. Összhangban állnak ezek az erkölcsi elvek a Buddha által öt parancsolatba foglalt, a helyes viselkedést meghatározó követelményekkel (ne ölj, ne lopj, ne hazudj, ne kövess el házasságtörést, ne részegeskedj!). Ezeket a szerzetesek számára nőtlenségi, szüzességi, illetve szegénységi fogadalommal töltötte meg.

A buddhista erkölcs lényege: "Kerülni kell mindent, ami rossz; azt kell cselekedni, ami jó; és meg kell tisztítani saját szívünket." A Buddha-tan lényege abban áll, hogy az emberi szellem felismeri felfogóképességének határát. A törekvés területét a felfogóképesség határán belül jelöli ki, vagyis az anyagi létben tanúsított erkölcsi magatartásban. A nirvánát, amely felé törekszik, nem teszi spekuláció tárgyává. Ez a fogalom csak az érzékelhető világ dolgainak és korlátjainak megszűntét fejezi ki. Csak azt teszi világossá, hogy nem azonos a halállal és a meghalás semmivé válásával, mert már élve elérhető állapot, egy magasabb rendű szellemiség, a megfoghatatlan örökkévalóság állapotának elérése. A nirvánán túl lévő állapotot sem kísérel meg körül írni vagy értelmezni: "Ami a nirvánán túl van, arról nem mondhatjuk el, hogy lét, de azt sem, hogy nemlét." A buddhizmus tanítása szerint tehát a végső cél a nirvána, s a cél felé vezető út a világi kötelékek megsemmisítésében áll. Buddha sohasem beszélt arról, ami a nirvánán - vagyis a felfoghatóság határán - túl van, vagy nincs. Sohasem mondta, hogy ott valami abszolút valóság, tehát Isten van, se az ellenkezőjét sem hirdette soha. A Tan csak arra vonatkozik, ami a törekvő szellemek javára válik, ami a helyes irányba téríti. Elfogadja annak lehetőségét, hogy az általa kihirdetett igazságokon kívül és túl még végtelen sok igazság is létezik.

Buddha tanításának szükségszerű alkotóeleme a gondolatszabadság, mivel az ember megszabadulása abban rejlik, hogy megvalósítsa az igazságot önmagában, és nem isteni kegyelemből kapja, mintegy jutalomként engedelmes magatartásáért.

A buddhizmus nem ismer dogmákat. Így a kételkedést sem tartja bűnnek. Sőt a bűn fogalma sem létezik olyan értelemben a buddhizmusban, mint más vallásokban. Minden rossz gyökere a nem tudás és a hamis szempontok. Értelmetlenségnek tartja azt kívánni: ne kételkedj hanem higgy. A "hiszek" kijelentés még nem jelenti azt, hogy értek és belátok valamit.

Nemcsak a gondolatszabadság, de a tolerancia is jellemezte Buddha tanítását. "Ne csak saját vallásunkat tiszteljük, de ne is ócsároljuk mások meggyőződését; tisztelnünk kell mások vallását is. Ha így teszünk, előmozdítjuk saját vallásunk virágzását, és egyben szolgálatot teszünk mások vallásának."

Világszemléletének kiindulópontja az, hogy világunk. valamennyi jelensége átmeneti: minden, ami keletkezik, elpusztul. Nem hitt abban, hogy léteznek örök anyagi atomok, amelyek ideiglenesen testekké állnak össze, és ezzel a valóságjelenségeinek sokaságát hozzák létre. Nem ismerte el halhatatlan lelkek létezését sem, melyek a test elpusztulása után tovább élnek. Tagadta az örök őslényeg (szubsztancia) létezését is, amelyből minden szellemi és anyagi

keletkezett. Szerinte az egyén és a világ egyszerű elemekre oszlik. Ezek az elemek szigorú törvényszerűségnek vannak alávetve: a "világtörvény" megnyilvánulási formái. Ez a "világtörvény" nyilvánul meg a kozmosz célszerű elrendeződésében, de a világ erkölcsi rendjében is, amely a karma következmény-okság elvén alapszik.

A buddhizmus a világtörvény állandó mozgásban lévő, végtelen sokaságú megnyilvánulási formáinak, a valóság tovább már nem osztható, egyszerű elemeinek szintén a **dharm**a nevet adta.

Buddha olyan újra megtestesülést hirdet, amelyben egy szüntelenül változó öntudatáramlás folytatódik, és a véget ért létben felgyülemlett erők új egyénné illeszkednek össze. A halott és az, aki annak karmikus erői révén újjászületik, két különböző lény. Közöttük összekötő kapocs: azok az akaratmegnyilvánulások, hajlamok, amelyekből az új lételemek egyénné való összefonódása függ, mindenekelőtt a vágy.

A tolerancia és a megértés az az ideál, amelyet a buddhizmus a leginkább szem előtt tart kezdettől fogva. **Soha nem folytatott vallásháborút, nem terjesztette erőszakosan** Buddha tanítását. Békésen terjedt el India, majd Ázsia nagy részén, és terjed századunkba Európában és Amerikában is. A buddhista szerzetesi közösség (szangha) kezdetben tanítványi közösség volt. Négy rendre tagolódott: otthontalanságban élő szerzetesekre (bhiksuk) és apácákra (bhiksunik) és háztartásban élő férfi és női tanítványokra. A szerzetesek és apácák feladata volt, hogy Buddha tanító beszédeit szóról szóra emlékezetükbe véssék és továbbadják. A szerzetesek az esős évszak kivételével állandóan vándoroltak, hirdették a "Tanítást", és az élelmüket koldulással szerezték meg. A tanítványokat arra buzdították, hogy a lehetőségekhez képest adjanak ételmezt bármely szektához tartozó vándorszerzetesnek, és Buddha tanításának megfelelően éljenek. Kezdetben minden szervezettség, egyházi hierarchia ismeretlen volt Buddha híveinek táborában. A szerzetesek hajlékúul szolgáló épületeknek (kolostoroknak) sem volt vezetőjük. A szerzetesek élete a magányosság életelvére alapult, mindenféle közösségi kapcsolatot mellőzött. A szerzetesi fegyelem a Buddha által javasolt ételszabályok megtartásából állt.

Nemcsak egyházi hierarchia, de papság sincs a buddhizmusban. A világi híveket semmi sem köti össze. Azáltal válnak buddhistává, hogy kinyilvánítják Buddha tanítása iránti tiszteletüket hármass fogadalom kimondásával: "Buddhához folyamodom oltalomért, a Tanhoz (dharma) folyamodom oltalomért, a szerzetesek közösségéhez (szangha) folyamodom oltalomért." Mindenféle szertartás is ismeretlen volt a korai buddhizmusban. Még az imádság is hiányzik a buddhista vallásból. A buddhistának nincs kihez és nincs miért imádkoznia. Buddhánál az isteneknek nincs semmiféle szerepük. A

világon a szigorú "oksági törvény" uralkodik, amelybe az istenek sem avatkozhatnak be, hiszen ők sem többek, mint igen hosszú életű, örömök között élő halandók, akik idejük lejártával ismét emberként fognak a Földre születni.

Magához Buddhához sem lehet imával fordulni. Életében nem tett csodákat, halála után a nirvánába távozott, földi értelemben véve megsemmisült. A buddhizmus eredeti, régebbi formájának követői csupán tisztelik Buddhát az igazság felismeréséért, tanításáért, de nem imádkoznak hozzá.

A kegyhelyek egyetlen formája az volt, hogy az elhamvasztott Buddha tíz részre osztott földi maradványai fölé tíz emlékművet (sztúpa) emeltek, ezekhez a hívők kegyelettel járultak, pusztán megemlékezésül.

2019-ben május 18. a nap, amikor a világ minden táján a buddhista gyakorlók, összeülnek és közösen emlékeznek a valaha élt Nagy Tanító Mesterre.

Szeretettel várunk minden jóakarátú és gyakorolni vágyó embert a szegedi központunkban erre a megemlékezésre.

Szertartás: 2019. május 18. szombat, délelőtt 10-11 óra.